

บทความวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิคว เรือง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์
สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1เฟาซาน สง่าบ้านโคก¹, มูหำมัดศุหิมี่ เฮงยามา²

1นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมือง
จังหวัดยะลา 95000

2ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้อัลฟิคว เรือง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ระหว่างก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนธรรมศาสตร์วิทยา จังหวัดสตูล ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 40 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้อัลฟิคว เรือง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จากการทดลองใช้กับกลุ่มขนาดกลาง มีค่าประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 81.00 และประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 88.25 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัลฟิคว เรือง ละหมาดสุนัตโดยใช้สื่อวีดิทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.73 คะแนน หลังเรียนเท่ากับ 34.83 คะแนน ได้ค่า t เท่ากับ 27.82 และค่า Sig. เท่ากับ 0.000 สรุปได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวน 40 คน พบว่าอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.44 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์, ละหมาดสุนัต, การเรียนรู้อัลฟิคว

RESEARCH

The Development of Learning Achievement on Al-fiqh Subject Entitled Sunnah Prayers by Using Video Media for Intermediate Islamic Studies Stage Students, year 1

Faosan Sangabankhok¹, Muhammadsuhaimi Haengyama²

¹Student of Majester, program in Teaching Islamic Education, The Requirements for the Master of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000

²Assistant Professor Dr. program in Teaching Islamic Education, The Requirements for the Master of Education, Yala Rajabhat University, Muang, Yala 95000

ABSTRACT

This research was a study and development project with the following objectives

- 1) To create and evaluate the effectiveness of a lesson plan for the subject of Al-Fiqh on Sunnah prayer using video media for first-year middle-level Islamic studies students, based on the 80/80 standard.
- 2) To compare students' learning achievement before and after using the video media.
- 3) To assess students' satisfaction with learning through video media.

The target group for this research was first-year secondary students at Thammasat Witthaya School in Satun Province, with a total of 40 students. The research findings revealed that the effectiveness of the lesson plan using video media for first-year middle-level Islamic studies students, when tested on a medium-sized group, had an efficiency score during the learning process (E1) of 81.00 and a post-test efficiency score (E2) of 88.25, which exceeded the standard criterion of 80/80. Regarding students' learning achievement in the subject of Al-Fiqh on Sunnah prayer using video media, the pre-test average score was 24.73, while the post-test average score was 34.83. The t-value was 27.82, with a significance level (Sig.) of 0.000. This indicated that students' learning achievement after instruction was significantly higher than before at the 0.001 level. Furthermore, students' satisfaction with learning through video media, based on responses from 40 first-year middle-level Islamic studies students, was at a high level, with a mean score of 4.44 and a standard deviation of 0.64.

Keywords: Video-Based Learning Management, Sunnah prayer, Al-Fiqh Learning

บทนำ

วิชาอัลฟิกฮ์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายและหลักปฏิบัติในศาสนาอิสลาม ครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของมุสลิม เช่น การละหมาด การแต่งงาน การหย่าร้าง การถือศีลอด และการบริจาค วิชานี้ช่วยให้มุสลิมเข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายที่ศาสนากำหนดได้อย่างถูกต้อง และละหมาดสุนนะฮ์ เป็นละหมาดที่ไม่บังคับ แต่สามารถทำเพื่อเพิ่มบุญกุศล มีหลายประเภท เช่น ละหมาดวิตร์ ละหมาดสุนนะฮ์ก่อนหลังละหมาดห้าเวลา หรือละหมาดสุนัตอื่น ๆ ตามหลักสูตริหลักสูตริอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 เน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับอัลฟิกฮ์และละหมาดสุนนะฮ์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้วิธีปฏิบัติตามหลักศาสนาในชีวิตประจำวัน

รายวิชาอัลฟิกฮ์ เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากต่อมุสลิมทุกคน ช่วยให้เข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ปฏิบัติศาสนกิจ ตัดสินใจ และใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นศาสตร์แห่งการวินิจฉัยปัญหาทางศาสนาอิสลาม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการในการหาคำตอบจากหลักฐานทางศาสนา เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติชีวิตประจำวัน สามารถช่วยให้เข้าใจหลักคำสอนของศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้ปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ช่วยให้ตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามหลักศาสนา ช่วยให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองในฐานะมุสลิม ช่วยให้รู้จักวิธีการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข และช่วยให้เป็นพลเมืองที่ดี

การละหมาดสุนัตเป็นส่วนหนึ่งของวิชาอัลฟิกฮ์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง แม้จะไม่ใช้ข้อบังคับในศาสนาอิสลาม แต่เป็นกุญแจสู่ความสุข ความสำเร็จ และความสันติในชีวิต การละหมาดสุนัตช่วยเพิ่มพูนผลบุญเสริมสร้างความสัมพันธ์กับอัลลอฮ์ ﷻ และเติมเต็มข้อบกพร่องของละหมาดฟิรฎู ศาสดามุฮัมมัด ﷺ สนับสนุนให้ปฏิบัติละหมาดสุนัตเป็นประจำ เพราะช่วยให้ผู้ศรัทธาเข้าใกล้อัลลอฮ์มากขึ้น ทำให้จิตใจสงบ มั่นคงในศีลธรรม และได้รับความเมตตาจากพระองค์ นอกจากนี้ ยังช่วยชดเชยความผิดพลาดในละหมาดฟิรฎูเสริมสร้างวินัย และเป็นการขอกอภัยโทษจากอัลลอฮ์ ﷻ ละหมาดสุนัตเราะวาติบ เป็นละหมาดที่กระทำก่อนหรือหลังละหมาดฟิรฎู ท่านนบี ﷺ ได้กล่าวถึงผลบุญของการละหมาด 12 ร็อกอะฮ์ว่าจะได้รับบ้านในสวรรค์ และท่านอับดุลมุฏ็อบ ได้เล่าว่าท่านนบี ﷺ ละหมาดเราะวาติบ 10 ร็อกอะฮ์เป็นประจำ การละหมาดสุนัตเราะวาติบที่ท่านนบี ﷺ ปฏิบัติสม่ำเสมอถือว่ามิมีผลบุญดีเยี่ยม (มุอั๊กกะดะฮ์)

ซัมรี ดอเลาะ (2566) การจัดการเรียนการสอนวิชาอัลฟิกฮ์ในโรงเรียนมีความหลากหลายและซับซ้อนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปัญหาเหล่านี้สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน ขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ครูบางท่านอาจไม่มีความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับเนื้อหาในวิชาอัลฟิกฮ์ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้อย่างถูกต้องและครอบคลุม ขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้ ครูที่ไม่มีทักษะการนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ ขาดการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย และไม่จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียน ทำให้บรรยากาศการเรียนไม่น่าดึงดูด ภาระงานมากเกินไป ครูบางคนมีภาระงานสอนหลายวิชาทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน วิชาอัลฟิกฮ์อย่างเต็มที่ขาดแรงจูงใจในการสอน ปัจจัยด้านคำตอบแทนหรือสวัสดิการที่ไม่เพียงพอ อาจทำให้ครูไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาการสอน 2) ปัจจัยด้านนักเรียน ขาดความเข้าใจในความสำคัญของวิชา นักเรียนบางคนมองว่าวิชาอัลฟิกฮ์เป็นวิชาที่ยากและไม่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ทำให้ขาดความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน ขาดพื้นฐานทางศาสนา นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ทางศาสนาอาจไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ดีสภาพแวดล้อมทางสังคม การเปลี่ยนแปลงในสังคมและความกดดัน

จากเพื่อนอาจส่งผลให้นักเรียนขาดความสนใจในวิชานี้ อีกทั้งนักเรียนยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ละครหามาตสุนัต เนื่องจากว่ายังละครหามาตไม่คล่อง และไม่เป็นที่ไปตามสุนนะฮฺท่านนบี ﷺ

พิมพ์พิศาส. (2565). การใช้สื่อวีดิทัศน์สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามลำดับ ขั้นตอนได้ถูกต้องจึงจำเป็นต้องใช้สื่อวีดิทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ การใช้วีดิทัศน์ในการจัดการเรียนรู้เป็นวิธีที่มี ประสิทธิภาพในการเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยเพิ่มความสนใจและความกระตือรือร้น วีดิทัศน์ช่วยดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้มากกว่าการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม เช่น การบรรยาย ทำให้เกิด ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจที่ชัดเจน การนำเสนอเนื้อหาผ่านภาพ เสียง และกราฟิก ช่วย ให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น การเรียนรู้ที่หลากหลาย วีดิทัศน์สามารถนำเสนอเนื้อหาหลาย รูปแบบ เช่น การสาธิต การทดลอง หรือการเล่าเรื่อง ทำให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและไม่น่าเบื่อ กระตุ้น การมีส่วนร่วม วีดิทัศน์บางรายการมีกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น การถามตอบ ซึ่งกระตุ้นการคิดและการ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา นักเรียนสามารถเข้าถึงวีดิทัศน์ได้จากทุกที่และในเวลา ที่ต้องการ ทำให้การเรียนรู้ไม่มีขีดจำกัด สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนสามารถควบคุมความเร็วในการ เรียนรู้ สามารถหยุด ทบทวน หรือย้อนกลับไปดูเนื้อหาได้ตามต้องการ สนับสนุนการเรียนรู้แบบเชิงปฏิบัติ วีดิ ทัศน์สามารถแสดงกระบวนการหรือการทดลองได้ชัดเจน ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้จากการทำจริง อย่างไรก็ตาม การใช้วีดิทัศน์ควรมีการวางแผนอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ เพื่อไม่ให้ เนื้อหามากเกินไปหรือซับซ้อนเกินกว่านักเรียนจะเข้าใจได้ การนำวีดิทัศน์เข้ามาใช้ในการเรียนการสอนจึงเป็น เครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดการใช้วีดิทัศน์ในการจัดการเรียนรู้มีพื้นฐานจากทฤษฎีและแนวทางการศึกษา เช่น ทฤษฎีการ เรียนรู้แบบมัลติมีเดีย (Multimedia Learning Theory) และแนวทางการเรียนรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ (Constructivist Learning Theory) การใช้วีดิทัศน์ในการจัดการเรียนรู้มีพื้นฐานจากทฤษฎีและแนวทาง การศึกษา เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมัลติมีเดีย (Multimedia Learning Theory) ของ Richard E. Mayer (2001) ที่เน้นว่าการผสมผสานภาพและเสียงช่วยกระตุ้นการประมวลผลข้อมูล ลดความซับซ้อน และเสริม ความเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัลฟิควรียะฮ์ การละครหามาตสุนัตโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 เพื่อ แก้ปัญหานักเรียน เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพระหว่างเรียน ให้นักเรียนมีความสนใจ มีปฏิสัมพันธ์ เวลาเรียน และเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิควรียะฮ์ ละครหามาต สุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ระหว่างก่อนและหลังเรียน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการจัดการเรียนรู้อัลฟิกฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 1 ได้มาจาก 1 หลักสูตรได้แก่

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 วิชาอัลฟิกฮฺ เรื่องการละหมาดสุนัต มาตรฐานที่ อฟ.4.1 ประกอบไปด้วย 5 แผน จำนวน 10 ชั่วโมง ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและบทบัญญัติของการละหมาดสุนัตอิสตีคออเราะฮฺ 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง รุกนและวิธีการละหมาดสุนัตอิสตีคออเราะฮฺ 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ความหมาย ความสำคัญและบทบัญญัติของการละหมาดสุนัตเราะวาติบ 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง รุกนและวิธีการละหมาดสุนัตเราะวาติบ 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ปฏิบัติการละหมาดสุนัตอิสตีคออเราะฮฺและการละหมาดสุนัตเราะวาติบ 2 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนธรรมศาสตร์วิทยา จังหวัดสตูล ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลฟิกฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จำนวน โดยการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยมีค่า IOC อยู่ทีเ็นระหว่าง 0.67-1.00

2.2 ชุดสื่อวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยการหาคุณภาพของชุดการจัดการเรียนรู้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จำนวน 1 ชุด โดยมีค่า IOC อยู่ทีเ็นระหว่าง 0.67-1.00

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนสาระการเรียนรู้อัลฟิกฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยการหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จำนวน 1 ชุด แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ โดยมีค่า IOC ดัชนีคสามสอดคล้องระหว่าง (0.87-1.00) เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ อีกทั้ง มีค่าความยากง่าย (Item Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนสาระการเรียนรู้อัลฟิกฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1 ระหว่าง 0.33-0.43 และมีค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนสาระการเรียนรู้อัลฟิกฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1 ระหว่าง 0.20-0.30 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ ที่กำหนด และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.955 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์อย่างดี

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์โดยการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ให้คณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จำนวน 1 ชุด

โดยมีค่า IOC อยู่ที่ในระหว่าง 0.67-1.00 และผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์อย่างดี

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มุ่งนำผลวิจัยไปพัฒนาซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนอีกทั้งมีกระบวนการที่ต่อเนื่อง มีทั้งแบบแผนการวิจัยและมีการตรวจสอบประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลของสิ่งที่พัฒนาขึ้นมาและมีการเผยแพร่

ขั้นตอนวิจัยในครั้งนี้มีกระบวนการวิจัยและพัฒนาทั้งหมด 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการเกี่ยวกับชุดเสริมทักษะ รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของชุดเสริมทักษะที่ต้องการให้พัฒนา (R1: Research ครั้งที่ 1)

2. การออกแบบและพัฒนา เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาชุดสื่อวีดิทัศน์ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนชุดสื่อวีดิทัศน์ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนาชุดสื่อวีดิทัศน์ การกำหนดวิธีที่จะพัฒนาชุดสื่อวีดิทัศน์ หลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนาชุดสื่อวีดิทัศน์ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (D1: Development ครั้งที่ 1)

3. การทดลองใช้ เมื่อสร้างชุดสื่อวีดิทัศน์เสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของชุดสื่อวีดิทัศน์ ถ้าหากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่พึงพอใจหรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งชุดสื่อวีดิทัศน์มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการทดลองใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์จะดำเนินการ ดังนี้

3.1) การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดเล็ก เป็นทดลองใช้ชุดเสริมทักษะในโรงเรียน เด็กนักเรียน 3 - 5 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบของชุดเสริมทักษะ (R2, D2)

3.2) การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดกลาง เป็นทดลองใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ในโรงเรียน เด็กนักเรียน 6 - 10 คน โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์นำผลที่ประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือกลุ่มควบคุมที่เหมาะสมเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงรูปแบบของชุดสื่อวีดิทัศน์ (R3, D3)

3.3) การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายจริง เป็นการทดลองเพื่อตรวจสอบความพร้อมสู่การปฏิบัติทดลองใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ในโรงเรียน เด็กนักเรียน 30 - 40 คน รวบรวมข้อมูลโดยมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดสื่อวีดิทัศน์ และยังใช้แบบสังเกต เพื่อตรวจสอบว่าชุดสื่อวีดิทัศน์ทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความพร้อมแล้วนำเสนอเทศที่ได้จากขั้นตอนนี้มาแก้ไขปรับปรุงชุดสื่อวีดิทัศน์ ผลที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การตัดสินใจปรับปรุงชุดเสริมทักษะนั้น ๆ หากพิจารณาแล้วพบว่าไม่คุ้มค่าหรือเสี่ยงอันตรายก็จะยุติการใช้ชุดเสริมทักษะนั้น แต่ถ้าหากผลการประเมินพบว่าชุดสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีก็จะนำไปสู่การดำเนินการขั้นต่อไปคือ การเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง (R4)

4) การเผยแพร่ เป็นการนำผลการวิจัยและชุดสื่อวีดิทัศน์ไปเผยแพร่ เช่น การนำเสนอในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ การติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำชุดสื่อวีดิทัศน์ทางการศึกษาเผยแพร่ไปในโรงเรียนต่าง ๆ และเผยแพร่ในวงกว้างต่อไป

ผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 พบว่า

รายการประเมิน	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ
คะแนนระหว่างเรียน (E ₁)	10	40	324	32.40	81.00
แบบทดสอบหลังเรียน (E ₂)	10	40	353	35.30	88.25

นักเรียนรู้สึกสนุกและกระตือรือร้นเมื่อได้ทดลองปฏิบัติและเรียนรู้จากสื่อที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี การใช้สื่อวีดิทัศน์ช่วยสร้างความสนใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งนักเรียนสามารถจดจำและเข้าใจเนื้อหาได้ดี แสดงให้เห็นว่าสื่อมีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดข้อมูลพื้นฐาน และค่าประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียน (E₁) เท่ากับ 81.00 และประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน (E₂) เท่ากับ 88.25 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ระหว่างก่อนและหลังเรียนรายวิชาอัลฟิฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัตโดยใช้สื่อวีดิทัศน์สำหรับนักเรียน ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 พบว่า

ช่วงเวลาการทดสอบ	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	24.73	2.08	27.82	0.000***
หลังเรียน	34.83	1.75		

***นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัลฟิฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัตโดยใช้สื่อวีดิทัศน์สำหรับนักเรียน ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.73 คะแนน หลังเรียนเท่ากับ 34.83 คะแนน ได้ค่า t เท่ากับ 27.82 และค่า Sig. เท่ากับ 0.000 สรุปได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อ วีดิทัศน์มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ พบว่า

ข้อที่	ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	ด้านเนื้อหา			
	1. ผู้เรียนชอบวิดีโอและเนื้อหาในบทเรียนสื่อวีดิทัศน์	4.65	0.53	มากที่สุด
	2. บทเรียนสื่อวีดิทัศน์มีความชัดเจนทำให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น	4.45	0.68	มาก
	3. ภาษาที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย	4.43	0.75	มาก
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน			
	4. มีการส่งเสริมกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.58	0.55	มากที่สุด

ข้อที่	ข้อความคำถาม	\bar{x}	S.D.	ระดับ
5.	การเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์ทำให้น่าสนใจ และเข้าใจมากยิ่งขึ้น	4.38	0.67	มาก
6.	ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	4.45	0.55	มาก
7.	มีการแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อนและผู้สอน	4.43	0.59	มากที่สุด
8.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเวลา	4.53	0.51	มาก
3 ด้านผู้สอน				
9.	ผู้สอนมีเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.25	0.81	มาก
10.	ผู้สอนมีความรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่สอน	4.30	0.69	มาก
โดยรวม		4.44	0.64	มาก

ผลการประเมินความพึงพอใจการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัลฟิคว เรือง ละหมาตสุนัตโดยใช้สื่อวีดิทัศน์สำหรับนักเรียน ชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยมีจำนวนผู้ประเมิน 40 คน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านเนื้อหา 1) ผู้เรียนชอบวิดีโอและเนื้อหาในบทเรียนสื่อวีดิทัศน์ ค่าเฉลี่ย 4.65 (S.D. = 0.53) ระดับ มากที่สุด 2) บทเรียนสื่อวีดิทัศน์มีความชัดเจนทำให้เข้าใจง่ายขึ้น: ค่าเฉลี่ย 4.45 (S.D. = 0.68) ระดับ มาก และ 3) ภาษาที่ใช้เหมาะสม ชัดเจน และเข้าใจได้ง่าย: ค่าเฉลี่ย 4.43 (S.D. = 0.75) ระดับ มาก ภาพรวมด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ยรวม 4.51 ระดับ มากที่สุด ต่อมาด้านการจัดการเรียนการสอน 4) มีกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ย 4.58 (S.D. = 0.55) ระดับ มากที่สุด 5) การเรียนรู้ด้วยสื่อวีดิทัศน์ทำให้น่าสนใจ และเข้าใจมากยิ่งขึ้น ค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = 0.56) ระดับ มากที่สุด 6) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ค่าเฉลี่ย 4.48 (S.D. = 0.56) ระดับ มากที่สุด 7) มีการแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อนและผู้สอน: ค่าเฉลี่ย 4.35 (S.D. = 0.59) ระดับ มาก และ 8) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเวลา ค่าเฉลี่ย 4.50 (S.D. = 0.59) ระดับ มากที่สุด ภาพรวมด้านการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยรวม 4.48 ระดับ มากที่สุด และด้านผู้สอน 9) ผู้สอนมีเทคนิคการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ค่าเฉลี่ย 4.25 (S.D. = 0.81) ระดับ มาก 10) ผู้สอนมีความรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่สอน ค่าเฉลี่ย 4.38 (S.D. = 0.61) ระดับ มาก ภาพรวมด้านผู้สอน ค่าเฉลี่ยรวม: 4.32 ระดับ: มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิคว จากการทดลองใช้กับกลุ่มขนาดเล็ก มีค่าประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 75.00 ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ และประสิทธิภาพของแบบทดสอบหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 91.50 ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนกลุ่มขนาดเล็ก มีเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ที่ยากเกินไป เกิดความซับซ้อน และเวลาในการจัดการเรียนรู้มีอย่างจำกัด อีกทั้งเป็นรายวิชาที่ผู้เรียนไม่มีพื้นฐานและประสบการณ์ในการเรียนมาก่อนอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่ (2563) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์ พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงขึ้น แต่ประสิทธิภาพระหว่างเรียนต่ำกว่ามาตรฐานเช่นกัน สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขาดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์หรือการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการเรียน และผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิคว จากการทดลองใช้กับกลุ่มขนาดกลาง มีค่าประสิทธิภาพของคะแนนระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 81.00 และประสิทธิภาพของ

แบบทดสอบหลังเรียน (E2) เท่ากับ 88.25 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ค่า E1 ที่ 81.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แสดงว่าผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้เพิ่มเติมที่ การใช้เทคนิคการสอนที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น การตั้งคำถาม การอภิปราย หรือการปฏิบัติในสถานการณ์สมมติ เป็นปัจจัยที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจในบทเรียนได้ในทันที และค่า E2 ที่สูงถึง 88.25 บ่งชี้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีหลังจากการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมที่ช่วยเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิม หรือการใช้แบบฝึกที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและจดจำเนื้อหาได้ดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา (2562) ซึ่งพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ร่วมกับแบบฝึกปฏิบัติระหว่างเรียน พบว่าค่าประสิทธิภาพทั้ง E1 และ E2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยชี้ว่าการเสริมกิจกรรมที่กระตุ้นการเรียนรู้ในระหว่างการใช้สื่อช่วยเพิ่มความเข้าใจและความสนใจของผู้เรียน

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ระหว่างก่อนและหลังเรียน พบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัลฟิฮฺ เรื่อง ละหมาดสุนัตโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.73 คะแนน หลังเรียนเท่ากับ 34.83 คะแนน ได้ค่า t เท่ากับ 27.82 และค่า Sig. เท่ากับ 0.000 สรุปได้ว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อวีดิทัศน์มีผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jean Piaget (1971) ตามทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญา นักเรียนในวัยนี้กำลังพัฒนาจากช่วง Concrete Operational ไปสู่ Formal Operational นักเรียน ยนี้มีความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ แต่ยังต้องการ สื่อที่มีภาพประกอบ หรือ การสาธิตที่ชัดเจน และ สื่อวีดิทัศน์เหมาะสมในการแสดงภาพและเสียงพร้อมกัน ช่วยกระตุ้นความเข้าใจในหัวข้อที่ต้องการการปฏิบัติ เช่น “ละหมาดสุนัต” อีกทั้ง การเรียนรู้ผ่านหลายประสาทสัมผัส (Multisensory Learning) สื่อวีดิทัศน์ ช่วยตอบสนองต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของวัยรุ่นตอนต้นที่ชื่นชอบการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสหลายด้าน เช่น การได้ยิน (เสียงอธิบาย) การมองเห็น (ภาพเคลื่อนไหว) และ การเชื่อมโยงข้อมูลผ่านลำดับขั้นตอน (เหมาะกับหัวข้อการปฏิบัติละหมาด) ทำให้เกิดแรงจูงใจและความสนใจในเทคโนโลยี นักเรียนในวัยมัธยมศึกษาตอนต้นมักมีความสนใจใน เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล และสื่อวีดิทัศน์สามารถดึงดูดความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ดี โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาที่อาจถูกมองว่ายากหรือเข้าใจยากในรูปแบบเดิม การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงการตอบสนองต่อพัฒนาการและความสนใจในวัยนี้ได้ชัดเจน และการสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง (Active Learning) การละหมาดสุนัต ต้องการความเข้าใจและการปฏิบัติจริง ซึ่งการเรียนรู้ผ่านวีดิทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพขั้นตอนที่ถูกต้อง เช่น การสาธิตผ่านวีดิทัศน์ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติจริง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นหลังเรียนแสดงให้เห็นว่า สื่อวีดิทัศน์ส่งเสริมการจดจำและความเข้าใจในระยะยาว

สรุปได้ว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการใช้สื่อวีดิทัศน์ สอดคล้องกับพัฒนาการทางปัญญาและลักษณะการเรียนรู้ของวัยมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสื่อวีดิทัศน์ไม่เพียงช่วยเพิ่มความเข้าใจ แต่ยังดึงดูดความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนวัยนี้อย่างชัดเจน

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาอัลฟิฏฮ์ เรื่อง ละหมาดสุนัต โดยใช้สื่อวีดิทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยรวม 4.45, S.D. = 0.64) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสื่อวีดิทัศน์เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ในรายวิชานี้

ด้านเนื้อหา ได้รับคะแนนสูงสุดในระดับ "มากที่สุด" (ค่าเฉลี่ยรวม 4.51, S.D. = 0.53) แสดงให้เห็นถึงความชื่นชอบและความเข้าใจในเนื้อหาที่นำเสนอผ่านวิดีโอ สื่อวีดิทัศน์ถูกออกแบบให้มีความชัดเจน ภาษาที่เข้าใจต่อการเข้าใจ และตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน โดยเฉพาะข้อที่ระบุว่าผู้เรียนชื่นชอบวิดีโอ และเนื้อหาที่นำเสนอ (ค่าเฉลี่ย 4.65, S.D. = 0.53) สอดคล้องกับงานของ Chalmers (2018) ที่ระบุว่าสื่อการเรียนรู้ที่เน้นความชัดเจนและมีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจ ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.48 (S.D. = 0.56) ในระดับ "มากที่สุด" แสดงถึงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.58, S.D. = 0.55) และการแบ่งปันประสบการณ์กับเพื่อนและผู้สอน (ค่าเฉลี่ย 4.35, S.D. = 0.59) ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ Atmatzidou & Demetriadis (2014) ที่ระบุว่าการเรียนรู้เชิงรุกช่วยพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ดีขึ้น

ด้านผู้สอน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.32 (S.D. = 0.71) ในระดับ "มาก" แม้คะแนนต่ำกว่าด้านอื่น แต่ยังคงแสดงถึงความสามารถของผู้สอนในการใช้เทคนิคการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดี ผู้สอนมีความเชี่ยวชาญและถ่ายทอดความรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา อย่างไรก็ตาม ยังมีโอกาสพัฒนาวิธีการสอนเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Castledine (2011) ที่ระบุว่าผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญและเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาภาพรวม สื่อวีดิทัศน์แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพิ่มความพึงพอใจของผู้เรียน การออกแบบเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน และการสอนล้วนส่งผลเชิงบวกต่อการเรียนรู้ในรายวิชา ทั้งนี้ สื่อวีดิทัศน์ไม่เพียงช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น แต่ยังสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเมื่อพิจารณาในภาพรวม สื่อวีดิทัศน์แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่ช่วยพัฒนาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ เช่น การใช้สื่อวีดิทัศน์ในการเรียนการสอนที่พบว่าช่วยเพิ่มความสนใจและพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Chalmers, 2018) โดยทั้งสองแนวทางแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมและการสร้างสื่อที่กระตุ้นการเรียนรู้

ดังนั้น สื่อวีดิทัศน์ถือเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทของรายวิชาอัลฟิฏฮ์ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำสื่อวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาที่ซับซ้อนหรือต้องการการปฏิบัติจริง เช่น วิชาปฏิบัติทางศาสนา วิทยาศาสตร์ หรือทักษะชีวิต เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาเหล่านั้น โดยเน้นการออกแบบที่ชัดเจนและดึงดูดความสนใจเช่นเดียวกับกรณีศึกษา

2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ที่มีรูปแบบการนำเสนอหลากหลาย เช่น การเพิ่มคำถามหรือกิจกรรมแบบโต้ตอบระหว่างวิดีโอ หรือการแทรกบทเรียนสั้น ๆ เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้มากขึ้น

2.2 ควรจัดอบรมหรือให้คำแนะนำแก่ผู้สอนเกี่ยวกับการใช้สื่อวีดิทัศน์ควบคู่กับเทคนิคการสอนเชิงปฏิสัมพันธ์ เช่น การตั้งคำถาม การอภิปราย หรือการประเมินผลแบบกลุ่ม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการถ่ายทอดเนื้อหาให้เข้าถึงผู้เรียนทุกกลุ่ม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทนา. (2562). การออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. *วารสารวิจัยการศึกษา*, 9(1), 35–50.
- ซัมรี ดอเลาะ. (2566). ผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์รายวิชาอัลฟิควะฮ์ เรื่อง การสมรสในอิสลาม โดยใช้ บทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- พิมพ์พิศา, ส. (2565). สื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: วิดีทัศน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา*, 8(3), 120–135.
- สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. (2563). การพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบวีดิทัศน์ในวิชาสังคมศึกษา. *วารสารการศึกษาไทย*, 8(2), 45–60.
- Clark, R. C., & Mayer, R. E. (2011). *E-learning and the science of instruction: Proven guidelines for consumers and designers of multimedia learning* (3rd ed.). Pfeiffer.
- Mayer, R. E. (2021). Applying constructivist and objectivist learning theories in the design of educational multimedia: A comparative analysis.
- Piaget, J. (1971). The theory of stages in cognitive development. In D. R. Green, M. P. Ford, & G. B. Flamer (Eds.), *Measurement and Piaget* (pp. 1–11). McGraw-Hill.